

Standpunt Lesopnames in Code Geel

1. Inleiding

Naar aanleiding van de **verbeterde COVID-situatie** zijn ook de coronamaatregelen aan onze universiteit sterk versoepeld. Hierbij werd de **verplichting voor lesgevers om lessen op te nemen**, geschrapt. Als Gentse Studentenraad maken wij ons **ernstig zorgen**.

De schrapping van de opname-verplichting is door het bestuur van de Universiteit Gent genomen **zonder inspraak van haar studentengeledingen** en is in werking getreden op de werkdag na de beslissing. Als Gentse Studentenraad betreuren wij dat het bestuur afstapt van de “overlegcultuur” waarover zij naar de buitenwereld toe zo enthousiast is. De stem van studenten is **van vitaal belang** bij onderwijsaangelegenheden en we hopen dat het bestuur van de UGent naar de toekomst toe de overlegcultuur in ere houdt en studenten als volwaardige partner betreft bij de debatten rond en de beleidskeuzes binnen de toekomst van het (digitale) onderwijs, op korte en lange termijn.

2. Het belang van lesopnames

In **december 2018** hield de Gentse Studentenraad (GSR) in samenwerking met de Directie Onderwijsaangelegenheden (DOWA) een **bevraging over lesopnames**¹. Deze werd ingevuld door meer dan 7000 studenten. Corona was toen nog lang niet in zicht en de GSR deed toen al de **aanbeveling om lessen zoveel als mogelijk op te nemen**. Die aanbeveling werd matig opgevolgd, maar toen COVID-19 in **maart 2020** volledig doorbrak en we na een lockdown geleidelijk aan schakelden naar *hybride* onderwijs, leek er geen andere optie te zijn dan **volop te investeren in lesopnames**.

Lesopnames werden een feit en **bewezen hun nut**. Studenten die vroeger om welke reden dan ook niet in de les aanwezig konden zijn, hebben nu zonder verantwoording wél toegang tot de les-meerwaarde. Studenten die ziek zijn, in quarantaine zitten, of om onverwachte redenen uitvallen, worden nu niet geforceerd om toch naar de les te gaan of de les zonder meer te missen. Studenten die omwille van een functiebeperking (denk maar aan studenten in een rolstoel) het moeilijk vinden om naar het auditorium te komen of mee te volgen op het tempo van de lesgever, kunnen nu wél genieten van de les. Ook in het algemeen bieden

¹ GENTSE STUDENTENRAAD, “Conclusierapport enquête lesopnames” (2019), zie https://gentsestudentenraad.be/static/persistent/files/10db9278-d032-4636-b845-2472e5cf6feb-Conclusierapport_Lesopnames.pdf

lesopnames de mogelijkheid om lessen zelfstandig in te halen of op eigen tempo te bekijken. **Dat de maatschappij terug op code geel draait, neemt de meerwaarde van en nood tot lesopnames en livestreams voor deze en andere groepen studenten niet weg.** Nog steeds zitten er studenten in quarantaine, nog steeds doen griep en COVID-19 de ronde en nog steeds zijn er studenten voor wie de beschikbaarheid van lesopnames het universitaire onderwijs toegankelijk(er) maakt.

Het is geen geheim dat Gent met een **huisvestingsprobleem** kampt en dat de prijzen op de studentenhuurmarkt de pan uitschieten. Dit jaar koos een aantal studenten er dan ook **specifiek voor om niet op kot te gaan** en de lessen zoveel mogelijk vanuit de eigen stek te volgen. Ook in het verleden waren er studenten die door disproportioneel lange pendeltijden een deel van de lessen misten. Daarnaast kunnen GIT-studenten en andere studenten met **overlappende lessen** via lesopnames alle lessen volgen en moeten ze niet langer kiezen tussen vakken louter op basis van praktische overwegingen, wat eigenlijk geen factor zou mogen zijn in de eerste plaats. Ook voor **werkstudenten en mantelzorgers** betekenen lesopnames een ongelofelijke verhoging van de flexibiliteit. **Veel studenten stelden hun curriculum samen met de gedachte dat alles opgenomen zou worden.** Met de bruske omschakeling naar het niet langer verplichten van lesopnames, verliezen deze studenten echter een ingecalculerde zekerheid. Het spijt ons enorm dat de studenten **geen waarschuwing of overgangperiode** kregen om hun rooster en keuzes bij te sturen. Het is nu eenmaal niet haalbaar om op een weekend een kot te zoeken, een lesrooster aan te passen, of faciliteiten aan te vragen. Bovendien stellen we de kritische vraag of studenten op dit punt in het semester zich praktische zorgen moeten maken over het missen van lessen, in plaats van hun aandacht te vestigen op hun studies, werk of engagement.

We begrijpen dat lesgevers lesopnames niet als een verworven recht willen zien en er veel nadelen in zien. Toch zijn wij ervan overtuigd dat **de voordelen van flexibiliteit en inclusie** opwegen tegen de nadelen ervan.

3. Participatiecultuur aan de Universiteit Gent

De UGent heeft een **indrukwekkende geschiedenis in studentenparticipatie**. De overlegcultuur wordt dan ook niet toevallig vaak naar voren geschoven als **kernwaarde** binnen de beleidsvoering, niet in het minst op centraal niveau. Desondanks stellen we vast dat in deze beslissing, die de studenten minstens evenveel aangaat als lesgevers of andere betrokkenen, **de studenten niet eens gehoord werden**, wat als zeer betreurenswaardig wordt opgevat. **Laat ons hier geen precedent van maken.** Laat ons mee aan tafel zitten bij het maken van dergelijke beslissingen, nu en in de toekomst. We mogen bovenal niet vergeten wat het betekent studentenvertegenwoordiger te zijn: met alle belangengroepen samen streven naar kwaliteitsvol(ler) onderwijs, met de expliciete bedoeling ook onze, anders onderbelichte, kant van het verhaal aan tafel te brengen.

Als studenten zijn we vertegenwoordigd in verschillende organen en bestuursniveaus aan de UGent. **We hechten veel belang aan de samenwerking** en inspraak die we krijgen en aan de kans om de brede en diverse studentenpopulatie gerepresenteerd te zien op alle niveaus. **In de manier waarop het lesopnamebeleid op een weekend werd omgegooid, zonder inspraak,**

informatie of raadpleging van de studenten, vinden wij die participatie- en overlegcultuur echter niet terug. Wij pleiten daarom dat bij beslissingen als deze, die van groot effect zijn op de onderwijsinstelling aan onze universiteit, ten eerste een overgangperiode wordt gehanteerd, waarin opleidingen, lesgevers en studenten de tijd krijgen om zich aan te passen en om samen een evenwichtige visie uit te werken. Ten tweede zijn we ervan overtuigd dat, indien deze wijziging op tafel gelegd was bij de opleidingscommissies, faculteitsraden en centrale niveaus, we in overleg met de verschillende partijen tot een gedragen visie en een werkbaar overgangperiode zouden gekomen zijn.

4. Het onderwijs van de toekomst

Ten slotte willen we graag oproepen om **binnen een échte overlegcultuur de debatten** rond de lesopnames en - bij uitbreiding - het onderwijs van de toekomst **eindelijk ten gronde te voeren**. De afgelopen twee jaar klonken de immer optimistische stemmen die het hadden over de buitenkans die de coronacrisis ons ook heeft gegeven, om te experimenteren met onderwijsvormen en grondig na te denken over wat we zouden behouden uit die experimenten. Nu, een slordige twee jaar na het begin van dat experiment, is de tijd rijp. Het af-en-aan-beleid dat momenteel gevoerd wordt en dat heel verwarrend is voor studenten, is niet langer houdbaar. Wij **erkennen en applaudisseren het werk van de proffen van de UGent** gedurende de coronacrisis en bedanken hen voor het *online* beschikbaar stellen van hun lessen. Velen onder hen blijven lessen *online* aanbieden en dat is voor ons een bemoedigend gegeven. **De nood aan een langetermijnvisie dringt zich nu echter op**. Het kostbare werk van talloze lesgevers, medewerkers en andere belanghebbenden in deze discussie heeft het pad geëffend om onze blik eindelijk gezamenlijk naar de toekomst te richten. Laat ons die kans grijpen en de grondige discussie niet langer uit de weg gaan. Laat ons de rol van lesopnames in kwaliteitsvol onderwijs verankeren in de toekomst.

Digitaal onderwijs behoort tot het onderwijs van de toekomst. Hoe hard sommigen ook proberen om de digitaliseringsgolf tegen te houden, uiteindelijk zal men door de realiteit ingehaald worden. We zien dat **andere hogeronderwijsinstellingen** (zoals de VUB en KU Leuven) wel expliciet de keuze maken voor een combinatie van digitaal en fysiek onderwijs, omdat dit **democratiserend** werkt en **flexibiliteit** geeft aan studenten én lesgevers. Toekomstige studenten zullen hiermee rekening houden bij de keuze van hun onderwijsinstelling.

De digitalisering van het hoger onderwijs is een **onoverkoombaar feit**. In tijden van verandering en uitdaging moet de UGent doen waar ze goed in is: **durven denken. Het kan**. Geef onze instelling de kans om haar onderwijsbeleid te heruitvinden, kwaliteit te verhogen en een internationale voorloper te worden op vlak van *hybride* onderwijs. Dit is ongetwijfeld één van de grootste uitdagingen die de UGent te wachten staat in het post-COVID-tijdperk. Als Gentse Studentenraad hebben wij er **vertrouwen** in dat, als we een echte overlegcultuur creëren met open geest en zonder taboes, we een **succesverhaal** kunnen schrijven. Daarvoor moet het universiteitsbestuur toestaan dat studenten mee de pen mogen vasthouden bij het schrijven van dat verhaal, samen met het ZAP, AAP en ATP. Samen als gelijkwaardige partners kunnen we deze uitdaging aangaan.

Beste UGent: Durf denken. Durf kritisch te zijn. Durf te veranderen.